

ЕКУМЕНСКА ПОВЕЉА

СМЈЕРНИЦЕ ЗА СВЕ ЈАЧУ САРАДЊУ МЕЂУ ЦРКВАМА ЕВРОПЕ

„Слава Оцу и Сици и Светоме Духу.“

Као Конференција европских цркава (КЕЦ) и Савјет европских бискупских конференција (СЕБК)* ми смо у духу Порука са двеју европских екуменских скупштина одржаних у Базелу (1989) и у Грацу (1997), чврсто ријешени да очувамо и његујемо заједништво које је расло међу нама. Уносимо хвалу Тројичноме Богу за предвођење наших корака на све дубљем заједничарењу кроз Светога Духа.

Разни видови екуменске сарадње већ су се исказали. Христова молитва је „...да сви једио буду, као ти. Оче, што си у мени и ја у теби. да и они у нама једно буду, да свијет вјерује да си ме ти послао“ (Јован 17,21). Ако желимо бити вјерни овој молитви, не можемо бити задовољни садашњим стањем. Умјесто тога, будући свјесни своје кривице и спремни на покајање, морамо се залагати да превазиђемо подјеле које још постоје међу нама, тако да заједно можемо вјеродостојно произиосити поруку Јеванђеља међу свим људима.

Заједно слушајући Божију ријеч у Светоме Писму, изазвани да исповједамо нашу заједничку вјеру и да заједно дјеламо у складу са истином, свједочимо о љубави и нади које су подарене за све људе.

Европа - од Атлантика до Урала, од Сјеверног Рта до Средоземља - данас је плуралистичка по култури неголи икада прије. Са Јеванђељем, хоћемо да устанемо за достојанство људског бића створеног по лику Божјем и да, као Цркве заједно, допринесемо помирењу људи и култура.

У овом духу, ми усвајамо ову новељу као заједничку обавезу на дијалог и сарадњу. Оно излаже основне екуменске одговорности, од којих проистиче један број смјерница и обавеза. Има за сврху да унапријеђује екуменску културу дијалога и сарадње на свим нивоима црквеног живота. и да пружи усаглашене критеријуме за ово. Међутим, повеља нема уопште учитељски или догматски карактер, нити је правно обавезајућа као црквени закон. Њен ауторитет проистиче од добровољног обавезивања европских Цркава и екуменских организација. Даљом градњом на овом Основном тексту, оне могу саме да формулишу своје помјесне статуте, који ће се обликоваги према њиховим особеним изазовима и сходним обавезама.

I. МИ ВЈЕРУЈЕМО У

„Једну Свету Саборну и Апостолску Цркву”

„Старајући се да чувате јединство Духа свезом мира: Једно тијело, један Дух. као што сте и позвани у једну наду звања својега; један Господ, једна вјера. једно крштење. један Бог и Отац свију. који је над свима, кроза све, и у свима нама“

(Ефесцима 4,3-6)

ПОЗВАНИ ЗАЈЕДНО У ЈЕДИНСТВО ВЈЕРЕ

Са Јеванђељем Исуса Христа. према сведочењу Светога Писма и као што је изражено у васељенском *Никео-цариградском Символу* 381. године, ми вјерујемо у *Тројичнога Бога: Оца, Сина и Светога Духа*. Пошто ми овдје исповједамо *Једну, свету, саборну и апостолску Цркву*“ наша највиша екуменска дужност је да пројављујемо јединство, које је увјек дар Божији.

Основне разлике у вјери су и даље препреке видљивом јединству. Има различитих погледа на *Цркву* и на њену јединитост, на свете тајне и свештенство. Не можемо бити задовољим овим стањем. Исус Христос нам је на крсту открио своју љубав и тајну помирења. Као његови слиједбеници, ми намјеравамо да учинимо све што можемо да бисмо превазишли проблеме и препреке које и даље *раздјељују Цркве*.

Ми се обавезујемо

да следујемо апостолску опомену у посланици Ефесцима и да истрајемо у тражењу заједничког разумјевања Христове поруке спасења у Јеванђељу;

по сили Светога Духа, да радимо ка видљивом јединству Цркве Исуса Христа у једној вјери, израженој у међусобном признавању крштења и у евхаристијском заједиичарењу, као и у заједничком свједочењу и служењу.

II. НА ПУТУ КА ВИДЉИВОМ ЗАЈЕДНИШТВУ ЦРКАВА ЕВРОПЕ

„По томе ће сви познати да сте моји ученици ако будете имали љубави међу собом“

(Јован 13,35)

ЗАЈЕДНИЧКО ПРОПОВЕДАЊЕ ЈЕВАНЃЕЉА

Најважнији задатак Црква Европе јесте *заједничко проповједање Јеванђеља*, и ријечима и дјелима, ради спасења свих. Све већи недостатак удружене и појединачне оријентације и отпадање од хришћанских вриједности изазов су за све хришћане да свједоче своју вјеру, поготово у одговору на трагање за смислом за којим се јури у толиким облицима. Ово свједочење захтеваће повећано старање око хришћанског образовања (нпр. катихетске часове) и пастирског рада по мјесним парохијама, уз размјену искустава у овим областима. Исто је тако важно за цјелокупни народ Божији, да заједнички објављује Јеванђеље у јавност, што такође значи одговорно обавезивање на рад по друштвеним и политичким темама.

Ми се обавезујемо

да наше планове око евангелизације, разматрамо са *другим Црквама*, улазећи у споразуме са њима и тако избјегавајући штетно надметање и ризик нових подјела;

да признамо да свака особа може слободно да изабере своје религијско и црквено припадање као ствар савјести, што значи да се нико не наводи на преобраћење моралним притиском или материјалним подстицањем, али исто тако да се *никоме не спрјечава обраћање у другу вјероисповјест* по својој слободној вољи.

НА ПУТУ ЈЕДНИ ПРЕМА ДРУГИМА

У духу Јеванђеља, морамо заједно *преиспитати историју хришћанских Цркава*, која је обиљежена многим благотворним искуствима, али и раскоlima, непријатељствима, па чак и оружаним сукобима. Људски гријех, мањак љубави и честа злоупотреба вјере и Цркве за политичке интересе озбиљно су пољуљали углед хришћанског свједочења.

Отуда, за хришћане екуменизам иочиње обновом наших срца и спремношћу да се покајемо и да промијенимо наш начин живота. Екуменски покрет је већ помогао да се рашири помирење.

Важно је да се овде опажају духовна блага различитих хришћанских предања, да се учи један од другог и да се тако приме ови дарови. Да би екуменски покрет цвјетао, нарочито је потребно да се интегришу искуства и очекивања младих људи и подстиче њихово активно учешће.

Ми се обавезујемо

да *превазиђемо осјећај самозадовољства унушар своје Цркве*, и да отклонимо предрасуде; да настојимо на међусобним еусретима и будемо спремни да помогнемо једни другима;

да његујемо екуменску отвореност и сарадњу на пољу хришћанског образовања, као и у богословском школовању, даљем образовању и научном раду.

ЗАЈЕДНИЧКО НАСТУПАЊЕ

Различити начини заједничког дјеловања су већ екуменски. Многи хришћани из различитих Цркава живе једни поред других и заједнички судјелују у пријатељству, у својем сусједству, на послу и у својим породицама. *Супружнике у мјешовитим браковима, поготову, треба подржати у њиховом доживљеном екуменизму у свом свакодневном животу.*

Предлажемо да се образују и одржавају билатерална и мултилатерална екуменска тијела за сарадњу иа локалном, регионалном, националном и међународном нивоу. На европском нивоу, потребно је да ојачамо сарадњу између Конференцијом европских цркава (КЕЦ) и Савјета европских бискупских конференција (СЕБК) и *да се убудуће одржавају европске екуменске скупштине.*

У случају сукоба међу Црквама, требало би да се покрену и/или подрже напори у циљу посредовања и помирења већ према потреби.

Ми се обавезујемо

да заједно иступамо на свим нивоима црквеног живота гдје год околности то дозвољавају и гдје нема икаквих вјерских разлога или друге врсте цјелосходности да се оване противе;

да бранимо права мањина и да помогнемо на смањењу неспоразума и предрасуда између већинских и мањинских Цркава у нашим државама.

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА

Екуменски покрет живи од слушања Божије ријечи и допуштања Светом Духу да дјела у нама и кроз нас. Силом овако примљене благодати, *даиас постоје многи различити покрети да се молитвом и богослужењем продуби духовно заједничарење међу Црквама и да се моли за видљиво јединство Христове Цркве.* Посебно болни знак подељености међу многим хришћанским Црквама јесте *непостојање евхаристијског заједничарења.*

У неким Црквама постоји резервисаност по питању заједничког мољења у екуменском смислу. Алн ми имамо много заједничких богослужбених пјесама и молитава. поготову Молитву Господњу, и екуменска богослужења су Постала распрострањена појава\ све су ово одлике наше хришћанске духовности.

Ми се обавезујемо

да се молимо једни за друге и за хришћанско јединство;

да учимо упознати и поштовати богослужење и друге видове духовног живота које се практикују код других Цркава;

да стремимо према циљу евхаристијског заједничарења.

НАСТАВИТИ ДИЈАЛОГ

Наша заједничка припадност Христу је од основног значаја када су у питању наши различити теолошки и етички ставови. Међутим, умјесто да видимо те наше разлике као дар који нас обогаћује, *ми смо дозволили да*

разлике у мишљењу по питању учења, етике и црквеног права, доведу нас до подвојености међу Црквама, гдје посебни историјски услови живота и различите културне позадине често играју одлучујућу улогу.

Да бисмо продубили екуменско заједништво, залагања да се дође до сагласности у вјери морају се наставити по сваку цијену. Само на овај начин црквено општење може добити богословско утемељење. Нема алтернативе дијалогу.

Ми се обавезујемо

да наставимо са промишљеним, интензивним дијалогом на разним нивоима међу нашим Црквама. и да испитамо то како званична црквена тијела могу да приме и спроведу у живот резултате тог дијалога;
у случају расправа, поготову када подјеле пријете по вјерским и етичким питањима, затражити дијалог и разговарати о споровима заједно у свјетлу Јеванђеља.

III. НАША ЗАЈЕДНИЧКА ОДГОВОРНОСТ У ЕВРОПИ

„Блажени миротворци, јер ће се синови Божији назвати.“

(Матеј 5,9)

УЧЕСТВОВАТИ У ИЗГРАДЊИ ЕВРОПЕ

Вијековима је Европа развијала првенствено хришћански карактер у религијском и културном погледу. Међутим, хришћани нису зауставили патњу и уништења нанета од стране Европљана, и то унутар Европе и ван ње. Ми исповједамо наш дио одговорности за ову кривицу и просимо опроштај од Бога и од наших ближњих.

Наша вјера нам помаже да учимо од прошлости, и да нашу хришћанску вјеру и љубав према својим ближњима, учинимо извором наде за моралност и етику, за образовање и културу, и за политички и привредни живот, у Европи и широм свијета.

Цркве подржавају интеграцију европског континента. Без заједничких вриједности, јединство не може да истраје. Ми смо убијеђени да духовно наслеђе хришћанства сачињава сопствени извор надахнућа и обогаћења за Европу. На основу наше хришћанске вјере, ми радимо на стварању једне хумане и друштвено свјесне Европе, у којој преовлађују људска права и основне вриједности мира, правде, слободе, трпељивости, саучествовања и солидарности. Исто тако, залажемо се на поштовању живота, на вриједности брака и породице, повлашћенији избор за сиромашне, готовост за праштање, и саучешће у свему.

Као Цркве и као међународне заједнице, морамо да се супроставимо опасности да се Европа развија у интегрисани Запад и дезинтегрисани Исток, а исто тако да се узме у обзир постојање подјела на сјевер-југ унутар Европе. У исто вријеме морамо избјегавати евроцентричност и повећавати Европину свијест одговорности за цјелокупно човјечанство, нарочито за сиромашне широм свијета.

Ми се обавезујемо

да изнађемо договор једни са другима по питању садржине и циљева наше друштвене одговорности, и да усаглашено заступамо, колико је могуће, обавезе и задатке Црква пред секуларним европским установима;

да одбранимо основне вриједности против повреда било које врсте;

да одолимо сваком покушају да се злоупотреби религија и Црква у етничке и националистичке сврхе.

ПОМИРЕЊЕ НАРОДА И КУЛТУРА

Ми сматрамо да *различитости у нашим регионалним, националним, културним и вјерским традицијама обogaђују Европу*. Имајући у виду бројне сукобе, Цркве су позване да заједно служе у дјелу помирења међу народима и културама. Знамо да је и мир међу Црквама важан предуслов за ово.

Наши заједнички напори усмјеравају се продјени разрјешавању политичких и друштвених спорова у духу Јеванђеља. Из разлога што цијенимо достојанство сваке особе као створене по лику Божијем, то бранимо апсолутно једнаку вриједности свих људских бића.

Као Цркве намјеравамо да удружимо снаге у *унапређивању процеса демократизације у Европи*. Обавезујемо се да *радимо на миротворачким установама, заснованим на ненасилничко рјешавање сукоба*. *Осуђујемо свакаку врсту насиља према људском бићу, поготову према женама и према дјечи.*

Помирење укључује *унапређење друштвене правде* унутар народа, и међу свим народима; поврх свега, ово значи *преброђење јаза између богатих и сиромашних* и превазилажење незапошљености. Заједио ћемо да урадимо наш дио посла како бисмо радницима исељеницима, избјеглицама и азилантима указали хумани иријем у Европи.

Ми се обавезујемо

да се *супротставимо свакој врсти национализма који води угњетавању других народа и националних мањина;*

да ојачамо положај и једнака права жена у свим областима живота. и да Цркви и друштву *његујемо партнерство међу женама и мушкарцима.*

ОЧУВАЊЕ ТВАРИ

Вјерујући у љубав Бога Створитеља, ми одајемо благодарност на Његовим даровима стварања и великој вриједности и љепоти природе. Међутим, ми смо ужаснути да видимо искоришћавање природних богатстава без обзира за њихову суштинску вриједност или узимања у обзир њихове ограничености, и без икаквог обзира на добробит будућих покољења.

Желимо да заједно помогнемо у стварању самоодрживих услова живота за цјелокупну твар. Наша је одговорност пред Богом да ангажујемо заједничке критеријуме ради распознавања између онога шта су људска бића у стању да ураде на научном и технолошком плану а шта, етички говорећи, не би требало да раде.

Ми *предлажемо* да се у европским Црквама уведе *један екуменски Дан молитве за очување швари.*

Ми се обавезујемо

да настојимо прихватити начин живота у којем нема потрошачког начина живота и квалитета живота који почива на одговорност и самоодрживост:

да подржимо црквене еколошке организације и екуменске мреже у њиховим залагањима на заштити твари.

ЈАЧАЊЕ ЗАЈЕДНИШТВА СА ЈУДАИЗМОМ

Повезани смо у јединственој заједници са *народом Израиља, народом Завјета који Бог никада није прекинуо*. Наша вјера нас учи да су наше јеврејске сестре и браћа „по избору, мили су отаца ради; јер Бог се неће раскајати за своје дарове и призивање” (Рим. 11,28- 29). И „чије је усиновљење и слава и завјети и закон и богослужење и обећања: чији су и оци, и од којих је Христос по тијелу” (Рим. 9.4-5).

Жалимо и осуђујемо све пројаве антисемитизма, све изливе мржње и појаве прогона. Просимо Божји опроштај због антијеврејских ставова међу хришћанима, и молимо наше сестре и браћу Јевреје за помирење.

Безусловно је потребно да у богослужењу, учењу, догми и животу наших Цркава повећамо свијест о дубокој вези која постоји између хришћанске вјере и јудаизма, као и да подржимо хришћанско- јеврејску сарадњу.

Ми се обавезујемо

да се *противимо* свим видовима антисемитизма и антијудаизма у Цркви и у друштву:

да прихватимо и појачамо дијалог са нашом јеврејском браћом и сестрама на свим нивоима.

ЊЕГОВАЊЕ ОДНОСА СА ИСЛАМОМ

Муслимани вијековима живе у Европи. У неким европским земљама они сачињавају јаке мањине. Иако је било много добрих додира и сусједских односа између муслимана и хришћана, и ово је стварност, ипак има и доста снажних уздржаности и предрасуда на обје стране. Оне су укоријењене у болним искуствима кроз историју и у скорије вријеме.

Желили бисмо да ојачамо сусрете између хришћана и муслимана као и да подржимо хришћанско-исламски дијалог на свим нивоима. Нарочито предлагемо разговоре једних са другима о вјери у једнога Бога, и разјашњење појимања људских права.

Ми се обавезујемо

да се *према муслиманима односимо са поштовањем*; да заједно са муслиманима радимо на пољима од заједничког интересовања.

ДОДИРИ СА ДРУГИМ РЕЛИГИЈАМА И ПОГЛЕДИМА НА СВИЈЕТ

Плуралитет религиозних и неконфесионалних вјеровања и начина живота постали су својство европске културе. *Источњачке религије и нове религијске заједнице проширују се и привлаче занимање многих хришћана.* Као додатно, растући број људи одбацује хришћанску вјеру, неки су равнодушни према њој или имају друге философије живота.

Ми хоћемо да озбиљно проучимо критичка питања других, и да заједно покушамо водити искрене разговоре са њима. *Ипак, разлика се мора поставити између оних заједница са којима дијалози и сусрети се могу потражити, и оних на којима би требало упозоравати са хришћанског гледишта.*

Ми се обавезујемо

да признамо слободу вјероисповједања и савјести свих појединаца и заједница и да бранимо њихово право да исповједају своју вјеру или убјеђења, било појединачно или у заједници, приватно или јавно, у смислу права која важе за све;

да будемо *отворени* за дијалог са свим људима добре воље, да са њима проучавамо питања од заједничког интереса, и да им доносимо свједочење о својој хришћанској вјери.

Исус Христос, Господ једне Цркве, јесте наша највећа нада помирења и мира.

У његово име намјеравамо да наставимо на нашем заједничком путу у Европи. Молимо се за Божије вођење силом Светога Духа.

„А Бог наде да вас испуни сваком радошћу и миром у вјери, да изобиљујете у нади силом Духа Светога (Рим. 15,13)

Као предсједници Конференције европских цркава и Савјета европских бискупских конференција, предлагемо ову Екуменску Повељу као Основни текст свим Црквама и бискупским конференцијама у Европи. да се прихвати и прилагоди помјесним потребама.

Са овом препоруком ми овим потписујемо Екуменску Повељу, поводом Европског екуменског сусрета, у прву недјељу по заједничком прослављању Васкрса 2001. године.

Стразбур, 22. априла 2001. године.

Митрополит Јеремија, Кардинал Милослав Влк,

Предсједник Савјета европских бискупских конференција
Предсједник
Конференција европских
цркава

Превео са енглеског, Владислав Шиповац

*Конференцији европских цркава (КНЦ) припадају скоро све православне, "протестанстке, англиканске и старокатоличке и независне Цркве у Европи. У Савјету европских бискупских конференција (СЕБК) представљене су све римокатоличке конференције Европе.